

פרשת וישב תשפ"ה
הברכה של חנוכה

Dedicated in memory of Dr. Chuck Feldman z"l by his loving family
on his 13th yahrzeit, 26 Kislev

תפילת על הנסים לחנוכה

עַל הַנְּסִים וְעַל הַפְּרָקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַמְּלַחְמוֹת
שֶׁעָשִׂיתָ לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנֵי הַזֶּה.

בַּיָּמִי מִתְתַּיְהוּ בֶן יוֹחָנָן בֶּהֶן גְּדוֹל תְּשׁוּמוֹנָאֵי וּבְנֵי, בְּשִׁעְמֻדָּה מְלָכוֹת יוֹן
הַרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁבִּיחַם תּוֹרַתְךָ וְלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רִצּוֹנְךָ,
וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עֲמַדְתָּ לָהֶם בַּעֲתַת צָרָתָם, רַבְתָּ אֶת רִיבָם, דָּנַתָּ
אֶת דֵּינָם, נִקְמַתָּ אֶת נַקְמָתָם, מִסָּרַת גְּבוּרִים בְּיַד חַלְשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד
מַעֲטָיִם, וְטַמְאִים בְּיַד טְהוֹרִים, וְרָשָׁעִים בְּיַד צְדִיקִים, וְזוּדִים בְּיַד עוֹסְקֵי
תּוֹרַתְךָ, וְלֶךְ עָשִׂיתָ שֵׁם גְּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמִךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ
תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה וּפְרָקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כֵּן בָּאוּ בְנֵיךָ לְדַבְּרֵי בִיתְךָ,
וּפְנוּ אֶת הַיְכָלְךָ, וְטְהַרוּ אֶת מִקְדָּשְׁךָ, וְהִדְלִיקוּ נְרוֹת בְּחֻצוֹת קִדְשֶׁךָ,
וְקָבְעוּ שְׂמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה אֱלֹהֵינוּ, לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל.

ברכת נר חנוכה

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ לְהִדְלִיק נֵר שֶׁל חֲנֻכָּה.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
שֶׁעָשָׂה נִסִּים לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנֵי הַזֶּה.

On the first night, add:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
שֶׁהַחֲנִינִי וְקִיְּמוֹנִי וְהַגִּיעָנוּ לְזִמְנֵי הַזֶּה.

רשב"ם

(ב) **אלה תולדות יעקב** - ישכילו ויבינו אוהבי שכל מה שלימדונו
רבתינו כי אין מקרא יוצא מידי פשוטו, אף כי עיקרה של תורה
באת ללמדנו ולהודיענו ברמיזות הפשט ההגדות וההלכות והדינים על
ידי אריכות הלשון ועל ידי שלשים ושתים מידות של ר' אליעזר בנו
של ר' יוסי הגלילי ועל ידי שלש עשרה מידות של ר' ישמעאל.

והראשונים מתוך חסידותם נתעסקו לנטות אחרי הדרשות שהן עיקר, ומתוך כך לא הורגלו בעומק פשוטו של מקרא, ולפי
שאמרו חכמים אל תרבו בניכם בהגיון, וגם אמרו העוסק במקרא מדה ואינה מדה העוסק בתלמוד אין לך מדה גדולה מזו,
ומתוך כך לא הורגלו כל כך בפשוטן של מקראות, וכדאמ' במסכת שבת הוינא בר תמני סרי שנין וגרסינ' כולה תלמודא ולא
הוה ידענא דאין מקרא יוצא מידי פשוטו. וגם רבנו שלמה אבי אמי מאיר עיני גולה שפירש תורה נביאים וכתובים נתן לב
לפרש פשוטו של מקרא, ואף אני שמואל ב"ר מאיר חתנו זצ"ל נתווכחתי עמו ולפניו והודה לי שאילו היה לו פנאי היה צריך
לעשות פרושים אחרים לפי הפשטות המתחדשים בכל יום. ועתה יראו המשכילים מה שפירשו הראשונים: **אלה תולדות**
יעקב - אלה מקראות ומאורעות שאירעו ליעקב. והנה זה הבל הוא. כי כל אלה תולדות האמור בתורה [ובנביאים] ובכתובים
יש מהם שמפרשים בני האדם ויש מהם רבים שמפרשים בני בנים, כאשר פירשתי באלה תולדות נח. למעלה בפרשת
בראשית כת' ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם ואת חם ואת יפת, ואחרי כן מפרש כי העולם חטאו ונח מצא חן,
ואחרי כן מפרש אלה תולדות נח בני בניו, היאך? כי שלשה בניו היו לו וציוה הק' להכניסם בתיבה י"ב חודש, ובצאתם
ויולדו להם בניו אחרי המבול עד שעולים לשבעים בניו שהיו שבעים אומות, כדכת' מאלה נפרדו וגו'. וכן בעשו פרשה
ראשונה מפרש בני עשו שנולדו לו במקום אביו, ואחרי כן וילך אל ארץ גוגי וישב לו בהר שעיר וכל הפרשה וכת' אלה תולדות
עשו אבי אדם בהר שעיר, וכל פרשה שנייה זאת בבני עשו. וכשם שמצינו בעשו שפירש שבניו נולדו במגורי אביו קודם שהלך
אל ארץ מפני יעקב, ובני בניו נולדו בהר שעיר - כן ביעקב למעלה כת' ויהיו בני יעקב שנים עשר וגו', ומפרש לבסוף אלה בני
יעקב אשר ילד לו בפרץ ארם ויבא [יעקב] אל יצחק אביו וגו', הרי פיר' בניו של יעקב והיכן נולדו כאשר עשה בבני עשו, ועתה
כותב אלה תולדות יעקב, בני בניו שהיו שבעים והיאך נולדו. כיצד? יוסף בן שבע עשרה שנה ונתקנאו בו אחיו ומתוך כך ירד
יהודה מאת אחיו והיו לו בניו בכזיב ובעדולם שלה ופרץ זורח, ונתגלגל הדבר שיוסף הורד מצרימה ונולדו לו במצרים
מנשה ואפרים ושלח יוסף בשביל אביו וביתו עד שהיו שבעים. וכל זה היה צריך משה רבנו לכתוב שעל זה הוכיחם בשבעים
נפש ירדו אבותיך וגו': **בן שבע עשרה שנה** - להודיעך כי עשרים ושתים שנה נעלם מאביו יעקב. שהרי בן שלשים שנה היה
בעומדו לפני פרעה ושבע שני השובע ושני שנים של רעב ואז בא אביו כדכת' ועוד חמש שנים אשר אין חריש וקציר: **היה**
רועה את אחיו בצאן - בני לאה לפי דרך ארץ קורא אחיו ולא בני השפחות: **והוא נער את בני בלהה וגו'** - נערותו ורגילותו
ומשתאו היו עם בני בלהה ובני זלפה. ומתוך כך התחילו אחיו בני לאה לשנוא אותו: **את אחיו** - עם אחיו רועה, ובשמחת
נערותו היה נבדל מהם ורגיל עם בני השפחות ולא עמיהם כמו נער, כדכת' כי נער ישראל. וכת' יקומו נא הנערים וישחקו
לפנינו. הולך ומונה כל מיני עניינים שגרמו לשנוא אותו. וגם ויבא יוסף [את] דבתם רעה, את דבתם של אחיו רעה, כמדרכ
אגדה לפי פרושי, שאמר לאביו כך מבזים הם בני השפחות אבל אני מכבדם ואני רגיל אצלם. פשטנים אחרים לא עמדו על
העיקר: